

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. J. Serbovej a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvinenej **A. P. a spol. pre zločin prijímania úplatku** podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a iné, o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvinených A. P., Bc. Z. M., L. M., A. B., J. N. a M. M. proti uzneseniu Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica z 3. decembra 2008, sp. zn. BB-Tp 49/2008, na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 19. decembra 2008 takto

r o z h o d o l :

I.

Podľa § 194 ods. 1 písm. a/, ods. 2 Tr. por. **z r u š u j e s a** napadnuté uznesenie vo vzťahu k obvineným **A. P., L. M., A. B., J. N. a M. M.** a obvinení

1/ **A. P.**, nar. X., trvale bytom K.,

2/ **L. M.**, nar. X., trvale bytom S.,

3/ **A. B.**, nar. X., trvale bytom Č.,

4/ **J. N.**, nar. X., trvale bytom B.

5/ **M. M.**, nar. X., trvale bytom V.,

všetci t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby v Košiciach,

sa p r e p ú š ť a j ú ihneď z väzby na slobodu.

II.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvineného **Bc. Z. M.**, nar. X. **sa z a m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica sudca pre prípravné konanie podľa § 72 ods. 2 Tr. por. na návrh prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vzal obvinených A. P., Bc. Z. M., L. M., A. B., J. N. a M. M. do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. s tým, že väzba začala plynúť u obvinených A. P. a Bc. Z. M. dňom 2. decembra 2008 o 06.30 hod., u obvinených A. B. a J. N. dňom 2. decembra 2008 o 07.00 hod., u obvineného L. M. dňom 2. decembra 2008 o 07.40 hod. a obvineného M. M. dňom 2. decembra 2008 o 07.20 hod. a väzba sa bude u všetkých obvinených vykonávať v Ústave na výkon väzby v Košiciach.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že je daná dôvodná obava, že obvinení budú pokračovať v trestnej činnosti, za ktorú im bolo vznesené obvinenie. Naproti tomu považoval návrh prokurátora na vzatie obvinených do väzby aj z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. za nedôvodný a jeho úvahy považoval za hypotetické.

Proti tomuto uzneseniu podal prítomný prokurátor ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť do zápisnice vo vzťahu k všetkým obvineným, pretože neboli vzatí do väzby v zmysle podaného návrhu. Včas podanú sťažnosť do dňa konania neverejného zasadnutia bližšie nezdôvodnil.

Sťažnosť proti uzneseniu podali po jeho vyhlásení ihneď do zápisnice aj všetci obvinení. Písomne bližšie zdôvodnili včas podanú sťažnosť iba obvinení A. P. a J. N. prostredníctvom svojho obhajcu. V dôvodoch svojej sťažnosti zhodne uviedli, že v ich prípade nemôže existovať dôvodná obava z pokračovania v páchaní trestnej činnosti, nakoľko nemôžu nastúpiť do služby ako colníci, pretože im boli odňaté colné pečatidlá. Navrhli preto, napadnuté uznesenie zrušiť a prepustiť ich na slobodu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako odvolací súd, na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou, preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/

Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť ako i konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a dospel k týmto zisteniam a záverom.

Senát odvolacieho súdu po postupe nariadenom citovaným ustanovením z predloženého dosiaľ získaného spisového materiálu zistil, že obvinení sú trestne stíhaní na základe uznesenia vyšetrovateľa policajného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky sekcie kontroly a inšpekčnej služby odboru inšpekčnej služby z 2. decembra 2008 pod ČVS: SKIS-130/IS-4-V-2008, ktorým vzniesol A. P. obvinenie pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v súbehu so zločinom zneužívania právomoci verejného činiteľa spolupáchatelstvom podľa § 20, § 326 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zák., ktorého sa mala dopustiť na skutkovom základe uvedenom pod bodom I., III. a IV. tohto uznesenia.

Tým istým uznesením bolo vznesené obvinenie Bc. Z. M. pre spolupáchatelstvo zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 20, § 326 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zák. v súbehu so zločinom podielníctva podľa § 20, § 231 ods. 1 písm. a/, ods. 3 Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom pod bodom I., III., IV. a V. tohto uznesenia.

Obvinenému L. M. bolo vznesené obvinenie pre spolupáchatelstvo zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 20, § 326 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zák. v súbehu so zločinom podielníctva podľa § 20, § 231 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. b/ Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom pod bodom I., II. a IV. tohto uznesenia.

Obvinenému A. B. bolo vznesené obvinenie pre spolupáchatelstvo zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 20, § 326 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zák. v súbehu so zločinom podielníctva podľa § 20, § 231 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. b/ Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom pod bodom I. a V. tohto uznesenia.

Obvinenému J. N. bolo vznesené obvinenie pre spolupáchatelstvo zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 20, § 326 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zák. v súbehu so zločinom podielníctva podľa § 20, § 231

ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. b/ Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom pod bodom I. a V. tohto uznesenia.

Obvinenému M. M. bolo vznesené obvinenie pre spolupáchateľstvo zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 20, § 326 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom pod bodom II., IV. a V. tohto uznesenia.

Obvinení A. P. a Bc. Z. M. boli zadržaní dňa 2. decembra 2008 o 06.30 hod., obvinení A. B. a J. N. boli zadržaní dňa 2. decembra 2008 o 07.00 hod., obvinený L. M. bol zadržaný dňa 2. decembra 2008 o 07.40 hod. a obvinený M. M. bol zadržaný dňa 2. decembra 2008 o 07.20 hod. všetci orgánmi inšpekcie ministerstva vnútra podľa § 86 Tr. por. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky neprepustil obvinených zo zadržania, ale dňa 3. decembra 2008 o 12.45 hod. odovzdal obvinených sudcovi pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica s návrhom na ich vzatie do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por., ku ktorému pripojil dosiaľ získaný spisový materiál. Svoj návrh odôvodnil tým, že z dôkazového materiálu je evidentné, že trestné stíhanie obvinených je dôvodné. Z informačno-technických prostriedkov vyplýva, že obvinení sa mali trestnej činnosti dopúšťať výlučne pri výkone svojej služby colníkov, pričom bude potrebné vypočítať osoby zachytené informačno-technickými prostriedkami, obvinení Bc. M. a P. sa osobne poznajú s týmito cestujúcimi, preto hrozí dôvodná obava, že tieto osoby budú kontaktované za účelom ovplyvňovania ich svedeckých výpovedí, rovnako hrozí obava, že obvinení sa budú navzájom dohadovať o spôsobe obhajoby, a tak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné konanie.

Uvedenú trestnú činnosť páchali najmenej od 18. októbra 2008, preto hrozí obava, že budú pokračovať v trestnej činnosti.

Sudca pre prípravné konanie špeciálneho súdu dňa 3. decembra 2008 v čase od 19.15 do 21.00 hod. vypočul všetkých obvinených za prítomnosti prokurátora, obhajcov, obvinených, pričom po vylúčení obvinených na základe návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vzal obvinených do väzby iba z dôvodov § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Podľa § 87 ods. 1 Tr. por. ak prokurátor nenariadil prepustenie zadržanej osoby na podklade materiálov, ktoré mu boli predložené, prípadne po jej opätovnom výsluchu, je povinný ju odovzdať v lehote 48 hodín od zadržania alebo prevzatia podľa § 85 ods. 4 sudcovi pre prípravné konanie s návrhom na jej vzatie do väzby. K návrhu pripojí celý doposiaľ získaný materiál.

Podľa § 87 ods. 2 Tr. por. sudca pre prípravné konanie je povinný vypočuť zadržanú osobu podľa odseku 1 do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od doručenia návrhu prokurátora vziať ju do väzby alebo prepustiť, ak rozhodne o nevzátí do väzby. O čase a mieste konania výsluchu bez meškania upovedomí vhodným spôsobom zvoleného alebo ustanoveného obhajcu, ak je dosiahnuteľný a o jeho účasť zadržaná osoba požiadala, a prokurátora. Obhajca a prokurátor sa môžu výsluchu zúčastniť a klást' zadržanej osobe otázky, ale až vtedy, keď im sudca pre prípravné konanie na to udelí slovo. Uplynutie 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od doručenia návrhu prokurátora na vzatie do väzby je vždy dôvodom na rozhodnutie o prepustení obvineného na slobodu.

V prerokúvanej veci odvolací súd zistil, že prokurátor i sudca pre prípravné konanie špeciálneho súdu postupovali v súlade s citovaným ustanovením.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a/ ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko, alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b/ bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c/ bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil.

Tieto ustanovenia Trestného poriadku týkajúce sa osobnej slobody jednotlivca vychádzajú z čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a konkrétne väzby sa týka prvých päť odsekov:

1/ Osobná sloboda sa zaručuje.

2/ Nikoho nemožno stíhať, alebo pozbaviť slobody inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

3/ Obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe, alebo ju prepustiť na slobodu.

4/ Obvineného možno zatknúť iba na odôvodnený písomný príkaz sudcu. Zatknutá osoba musí byť do 24 hodín odovzdaná súdu. Sudca musí zatknutú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo ju prepustiť na slobodu.

5/ Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Tieto ustanovenia článku ústavy sú premietnuté aj v základných zásadách trestného konania, konkrétne v ustanovení § 2 Trestného poriadku. Väzba v systéme zaisťovacích trestnoprávných prostriedkov, teda predstavuje najzávažnejší zásah do ústavou zaručenej osobnej slobody občana v čase, keď ešte nebolo právoplatne rozhodnuté o vine obvineného. Úprava dôvodov väzby ako vyplýva z vyššie uvedeného vyjadruje výnimočnosť a fakultatívne použitie tohto procesného prostriedku. Trestný poriadok teda nikde nehovorí o tom, že každý obvinený musí byť vzatý do väzby. Súd, ktorý je oprávnený rozhodovať o väzbe môže tento procesný prostriedok použiť len vtedy, ak sú zistené konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu niektorého z následkov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/ až písm. c/ Tr. por. Z hľadiska procesných predpisov rozhodovaniu o väzbe

je venovaný prísny formálny pohľad, ktorý má vylúčiť, alebo minimalizovať možnosť vzniku porušení základných práv a slobôd osôb, ktoré sa jej podrobujú.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd zistil, že v prejednávanej veci je nepochybné iba to, že obvineným bolo vznesené obvinenie v zmysle § 206 ods. 1 Tr. por. Z predložených zadovážených dôkazov možno vyvodiť záver, že obvinení s prihliadnutím na doposiaľ zadovážené dôkazy sú dôvodne podozriví z trestnej činnosti. Zároveň však treba uviesť, že samotné vznesenie obvinenia nepostačuje k tomu, aby boli všetci obvinení vzatí do väzby.

Prokurátor vo svojom návrhu na vzatie do väzby i v sťažnosti uvádza, že v prípade obvinených je daná obava, že budú pokračovať v trestnej činnosti.

Podľa § 122 ods. 13 Tr. zák. ak obvinený pokračuje v konaní, pre ktoré je stíhaný, aj po oznámení vznesenia obvinenia, posudzuje sa takéto konanie od tohto úkonu ako nový skutok.

V posudzovanom prípade žiadne nové uznesenie o vznesení obvinenia A. P., L. M., A. B., J. N. a M. M. vydané nebolo. Pri svojom zadržaní museli obvinení odovzdať svoje služobné pečiatky, fakticky boli postavení mimo službu, preto neprichádza v úvahu, že títo obvinení budú pokračovať v trestnej činnosti. Úvahy prokurátora, že obvinení budú ovplyvňovať svedkov, prípadne spoluobvinených, nie sú podložené žiadnymi konkrétnymi skutočnosťami.

Čo sa týka dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. (tzv. kolúzna väzba) je potrebné uviesť, že z predloženého spisového materiálu nevyplýva vo vzťahu k všetkým obvineným žiadne konkrétne zistenie, ktoré by nasvedčovalo obave, že hoci len jeden z nich bude pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených, prípadne inak mariť objasňovanie skutočností dôležitých pre trestné stíhanie.

Obvinení A. P., L. M., A. B., J. N. a M. M. viedli doposiaľ riadny život. Majú stále trvalé bydlisko, súdne trestaní doposiaľ neboli. Za tejto situácie odvolací súd v prípade obvinených nezistil žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obavu uvedenú v návrhu prokurátora. Nič nebráni tomu, aby sa trestné stíhanie proti týmto obvineným viedlo

na slobode. Z toho dôvodu najvyšší súd v časti týkajúcej sa týchto obvinených napadnuté uznesenie zrušil a obvinených prepustil na slobodu.

Iná situácia je podľa názoru najvyššieho súdu v prípade obvineného Bc. Z. M.. Menovaný mal byť účastný na štyroch dielčích skutkoch, pričom vykonával funkciu vedúceho smeny, teda bol priamym nadriadeným vyššie uvedených obvinených. Vzhľadom na okolnosti prípadu u tohto obvineného, aj podľa názoru najvyššieho súdu, hrozí minimálne do doby trvania jeho služobného pomeru dôvodná obava, že by pokračoval v trestnej činnosti, preto sťažnosť tohto obvineného, ako nedôvodnú zamietol.

Rovnako rozhodol aj o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, pretože ako už bolo vyššie uvedené, vo veci nebol produkovaný žiadny dôkazný prostriedok, ktorý by konkrétnym spôsobom preukazoval, že by niektorí z obvinených pôsobil na svedkov, alebo inak maril objasňovanie skutočností dôležitých pre trestné konanie, ako to predpokladá ustanovenie § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. a v prípade obvinených A. P., L. M., A. B., J. N. a M. M. nebol produkovaný žiadny dôkazný prostriedok, ktorý by preukazoval, že by obvinení pokračovali v páchaní trestnej činnosti, ako to predpokladá ustanovenie § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 19. decembra 2008

JUDr. Peter H a t a l a , v.r.
predseda senátu

Vyhotovil : JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová